

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΠΡΟΣ:

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ Π.Δ.

Ταχ. Δ/ση : Χαϊνά 93
Ταχ. Κωδικός : 34100 Χαλκίδα
Πληρ.: Θεοδώρου Αλέξανδρος
Τηλ. :2221353900
Email: theodorou.a@pste.gov.gr

Θέμα : Ενημέρωση για το νόσημα της Πανώλης των Μικρών Μηρυκαστικών.

Μετά από τα πρόσφατα επιβεβαιωμένα κρούσματα Πανώλης των Μικρών Μηρυκαστικών ανά την Ελληνική Επικράτεια, θεωρούμε σκόπιμο να ενημερώσουμε τους κτηνοτρόφους και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της ΠΕ Εύβοιας για την σοβαρότητα του νοσήματος αυτού και για τους τρόπους αποτροπής μίας ενδεχόμενης εξάπλωσής του.

Η Πανώλη των Μικρών Μηρυκαστικών (PPR),

γνωστή και ως «πανούκλα των αιγών» ή «σύνδρομο στοματίτιδας-πνευμονοεντερίτιδας» αποτελεί υψηλής μεταδοτικότητας, ιογενές νόσημα των μικρών μηρυκαστικών (κατοικίδιων και άγριων).

Είναι νόσημα υποχρεωτικής δήλωσης και η έγκαιρη ενημέρωση των κτηνιατρικών αρχών σε περίπτωση υποψίας, πέρα από νομική υποχρέωση (Νόμος 4235/2014 ΦΕΚ Α32, ΒΔ 26/3/1936 ΦΕΚ Α174, ΠΔ 133/1992 ΦΕΚ Α66), συμβάλει στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του.

Τα μέτρα για την αντιμετώπιση του νοσήματος προβλέπονται στο ΠΔ 138/1995 (ΦΕΚ Α 88/1995) σε συμμόρφωση της Οδηγίας 92/119 ΕΕ όπου απαιτείται η ενεργοποίηση του σχεδίου εκτάκτου ανάγκης της αριθ.1747/386028/23 (ΦΕΚ 7121 Β/18-12-2023) ΥΑ.

Αιτιολογία

Ο ιός της Πανώλης των Μικρών Μηρυκαστικών (PPRV) είναι RNA ιός ανήκει στην οικογένεια Paramyxoviridae στο γένος Morbillivirus.

Ευαίσθητα είδη.

Αίγες, πρόβατα. Ο ιός προσβάλλει τις αίγες και τα πρόβατα. Έχει αναφερθεί ότι οι σε κάποιες επιζωοτίες οι αίγες είναι πιο ευαίσθητες από τα πρόβατα και οι αίγες των αφρικανικών φυλών είναι πιο ευπαθείς από αυτές των ευρωπαϊκών.

Η πανώλη των μικρών μηρυκαστικών δεν μεταδίδεται στον άνθρωπο.

Μετάδοση.

Άμεσα: Η μετάδοση του ιού πραγματοποιείται πρωτίστως με την στενή επαφή υγιών με ασθενή ζώα, αερογενώς με σταγονίδια νωπών εκκρίσεων όπως ρινικό, οφθαλμικό έκκριμα, σάλιο, ούρα και κόπρανα. Ο ιός ανιχνεύεται στις εκκρίσεις περίπου από την 3η έως 22η ημέρα μετά τη

μόλυνση, ενώ είναι μολυσματικός τις πρώτες 12 ημέρες από τη μόλυνση. Επισημαίνεται ότι η μετάδοση γίνεται κατά την περίοδο της επώασης του ιού (4-6 ημέρες μετά την μόλυνση).

Έμμεσα: Ο ιός μπορεί να επιβιώσει μέχρι και 72 ώρες στην τροφή, στο νερό, στη στρωμένη και σε διάφορα υλικά και μέσα (οχήματα μεταφοράς των ζώων, συσκευές, μηχανήματα), ανάλογα με την υγρασία, θερμοκρασία και την παρουσία ηλιακού φωτός.

Πηγές του ιού: Οφθαλμικό έκκριμα, ρινικό έκκριμα, σάλιο, κόπρανα, ούρα. Επιπλέον πηγή μπορεί να αποτελέσει και το ωμό κρέας και γάλα κατ' αναλογία με την Πανώλη των Βοοειδών.

Σε δροσερό και σκιερό περιβάλλον έχει αποδειχθεί ότι ο ιός εξαπλώνεται σε ακτίνα περίπου 10 μέτρων.

Να σημειωθεί ότι δεν υπάρχουν στοιχεία για άμεσο η έμμεσο ρόλο των αρθροπόδων στη μετάδοση του ιού.

Κατά συνέπεια, και με δεδομένο το γεγονός ότι ο ιός δεν επιβιώνει για μεγάλο χρονικό διάστημα έξω από τον ξενιστή του (μέχρι 72 ώρες) η άμεση επαφή με ζώα που νοσούν και η χρήση κοινών βοσκοτόπων και υδάτινων συλλογών πρόσληψης νερού, αποτελεί τον κύριο τρόπο μετάδοσης του νοσήματος. Η μεταφορά της νόσου σε απόσταση πραγματοποιείται με την διακίνηση νόμιμη ή παράνομη των ζώων τα οποία είτε βρίσκονται σε στάδιο επώασης είτε νοσούν.

Ο πιο πιθανός τρόπος εισόδου του νοσήματος σε ελεύθερες περιοχές είναι η είσοδος μολυσμένων ζώων. Στην Ευρώπη και κατ' επέκταση στην Ελλάδα, όπου η εισαγωγή ζώων από τις ενδημικές Χώρες απαγορεύεται, το νόσημα μπορεί να μεταδοθεί με την παράνομη διακίνηση ζώων. Ο κίνδυνος μετάδοσης μέσω των προϊόντων ζωικής προέλευσης που μεταφέρονται με τους τουρίστες και τους επισκέπτες είναι υπαρκτός και συχνά υποτιμάται. Η διασπορά του ιού με μηχανικούς μεταφορείς είναι πιο σπάνια (επιβίωση του ιού στο εξωτερικό περιβάλλον μέχρι 72 ώρες) αλλά θα μπορούσε να συμβεί με τα οχήματα μεταφοράς ζώντων ζώων που επιστρέφουν από περιοχές που ενδημεί το νόσημα.

Ανθεκτικότητα του ιού.

Ο ιός της πανώλης των μικρών μηρυκαστικών δεν επιβιώνει για μεγάλο χρονικό διάστημα στο εξωτερικό περιβάλλον. Είναι ευαίσθητος σε υψηλές θερμοκρασίες, στην αφυδάτωση και στην υπεριώδη ακτινοβολία. Μπορεί να επιβιώσει έως και 72 ώρες, υπό σκιά και υπό φυσιολογικές θερμοκρασίες.

Απολυμαντικά-χημικά: αδρανοποιείται από διάφορα απολυμαντικά π.χ. αλκαλικά (ανθρακικό νάτριο, υπεροξειδίο του νατρίου) αλογόνα (υποχλωριώδες νάτριο), φαινολικές ενώσεις, κιτρικό οξύ, αλκοόλες και ιωδοφόρα.

Κλινική εικόνα.

Η νόσος μπορεί να εμφανιστεί με υπεροξεία, οξεία και υποξεία μορφή. Ο χρόνος επώασης είναι 3-6 ημέρες (2-10 ημέρες). Ενώ σύμφωνα με τον κώδικα Χερσαίων Ζώων του ΟΙΕ η περίοδος επώασης καθορίζεται στις 21 ημέρες.

Υπεροξεία μορφή: Η υπεροξεία μορφή της νόσου είναι πιο σπάνια και εμφανίζεται σε πληθυσμούς που έρχονται πρώτη φορά σε επαφή με τον ιό. Παρατηρείται υψηλός πυρετός, σοβαρή κατάπτωση του ζώου και αιφνίδιοι θάνατοι 4-6 ημέρες μετά την άνοδο θερμοκρασίας.

Οξεία μορφή: Τα κλινικά συμπτώματα εμφανίζονται συνήθως 2 έως 6 ημέρες μετά τη μόλυνση.

Πυρετός: Αιφνίδια άνοδος της θερμοκρασίας (πυρετός 40-41°C) που διαρκεί 3-5 ημέρες και συνοδεύεται από **κατάπτωση, ληθαργικότητα** και **ανορεξία**. Αν το ζώο δεν καταλήξει, τα συμπτώματα συνεχίζουν για περίπου 14 ημέρες.

Ορώδες οφθαλμικό, ρινικό έκκριμα και **σιελόρροια** παρουσιάζεται αμέσως μετά την εμφάνιση πυρετού. Το τρίχωμα γύρω από τα μάτια και το στόμα είναι βρεγμένο.

Εντός 1-2 ημερών εξελίσσεται σε **βλεννοπυώδες** λόγω μικροβιακής επιμόλυνσης, **αποξηραίνεται**, φράσσοντας έτσι τα βλέφαρα και τη ρινική οδό.

1-2 ημέρες μετά την έναρξη του πυρετού παρατηρείται **υπεραιμία και συμφόρηση** των **βλεννογόνων** των **ματιών** και του **στόματος** οι οποίοι αποκτούν **έντονο κόκκινο χρώμα**. Ακολουθεί **νέκρωση του επιθηλίου** με τη μορφή **μικρών εστιών γκρίζου χρώματος, μεγέθους κεφαλής καρφίτσας** αρχικά στα ούλα, στο εσωτερικό του κάτω χείλους, στην εσωτερική επιφάνεια των παρειών και στην άνω επιφάνεια της γλώσσας (σε πιο προχωρημένο στάδιο). Οι εστίες αυξάνουν σε αριθμό και μέγεθος, συνενώνονται μεταξύ τους και δημιουργούν **ένα στρώμα νεκρών κυττάρων**, που σε ορισμένες περιοχές καλύπτεται από **λεπτό τυρώδες υλικό**. Κάτω από την νεκρωτική επιφάνεια παρουσιάζονται **αβαθείς διαβρώσεις και έλκη**.

Το στρώμα που απομακρύνεται εύκολα με ήπιες κινήσεις, αποτελείται από επιθηλιακό ιστό και είναι **δύσοσμο**.

Από το στόμα αναδύεται **δυσάρεστη οσμή**.

Παρόμοιες αλλοιώσεις μπορεί να εντοπισθούν στην **μύτη** στον **κόλπο**, στο **αιδοίο** και την **πόσθη**.

Οι αλλοιώσεις στη στοματική κοιλότητα προκαλούν **έντονο πόνο**, **τα ζώα τρίζουν τα δόντια τους** και αρνούνται να ανοίξουν το στόμα τους και να προσλάβουν τροφή.

Τα ζώα παρουσιάζουν **ταχύπνοια**, η οποία ορισμένες φορές μπορεί να είναι τόσο έντονη ώστε να προκαλείται αστάθεια κατά το βάδισμα και γρήγορες κινήσεις του θωρακικού και κοιλιακού τοιχώματος. Ακολουθεί **παραγωγικός βήχας**, **δύσπνοια** και το ζώο βρίσκεται σε **ορθοπνοϊκή στάση**. Κλινική εικόνα βρογχοπνευμονίας.

Διάρροια εμφανίζεται 2-3 ημέρες μετά την έναρξη του πυρετού. Τα κόπρανα αρχικά είναι μαλακά και στην συνέχεια γίνονται υδαρή με βλέννη ή χωρίς, είναι **δύσοσμα** και μπορεί να είναι **αιμορραγικά ή να περιέχουν στοιχεία αίματος**.

Αποβολές παρατηρούνται σε έγκυα ζώα.

Σε προχωρημένο στάδιο της νόσου παρουσιάζονται **μικρά οζίδια στο δέρμα** στην εξωτερική επιφάνεια **των χειλιών το ρύγχος και τους μυκτήρες**. Η αιτιολογία τους δεν είναι γνωστή πιθανόν να υπάρχει μόλυνση με *Dermatophilus* ή ενεργοποίηση λοιμώδους εκθύματος το οποίο βρισκόταν σε λανθάνουσα κατάσταση.

Εργαστηριακά παρατηρείται **μείωση των λευκοκυττάρων** που ξεκινάει 2-3 ημέρες μετά την είσοδο του ιού στον οργανισμό. Η λευκοπενία αυτή παραμένει (20% κάτω από το φυσιολογικό) και επανέρχεται μόνο κατά τη φάση της ανάρρωσης του ζώου.

Η πρόγνωση είναι κακή με την πλειονότητα των ζώων να πεθαίνουν σε 5-10 ημέρες από την εμφάνιση του πυρετού. Για όσα ζώα επιβιώσουν η ανάρρωση διαρκεί μερικές εβδομάδες, οι

στοματικές αλλοιώσεις επουλώνονται σε 2 με 3 εβδομάδες και τα λευκοκύτταρα επανέρχονται σε φυσιολογικά επίπεδα. Τα ζώα που αναρρώνουν δεν παραμένουν φορείς και η λοίμωξη δεν επιμένει.

Πρόβατα και αίγες που έχουν επιβιώσει από τη νόσο θεωρείται ότι είναι προστατευμένα από μια επικείμενη νόσο εφόρου ζωής παρά το γεγονός ότι δεν έχουν υπάρχουν δημοσιεύσεις.

Υποξεία μορφή: Είναι συνήθης στα πρόβατα, αλλά μπορεί να παρατηρηθεί και σε αίγες. Τα συμπτώματα ποικίλλουν, αλλά **περιορίζονται συνήθως σε αναπνευστικού τύπου**. Είναι ηπιότερα με διάρκεια 10-15 ημέρες και τα περισσότερα ζώα αναρρώνουν.

Επιδημιολογία.

Θνησιμότητα: Το ποσοστό κυμαίνεται από 10-90% αναλόγως το είδος του ζώου που μολύνεται, την ηλικία του, τον επιπολασμό δευτερογενών λοιμώξεων. Στις αίγες το ποσοστό κυμαίνεται από 55-95%, ιδίως σε ερίφια 4-12 μηνών που δεν προστατεύονται πλέον από μητρικά αντισώματα

Νοσηρότητα: Το ποσοστό νοσηρότητας των μικρών μηρυκαστικών είναι πολύ υψηλό και μπορεί να φτάσει το 100% σε περίπτωση επιζωοτίας.

Μέχρι και το 100% των ζώων σε μια εκτροφή μπορεί να νοσήσει με ποσοστό θανάτων από 20% έως 90%. Αυτά τα ποσοστά είναι μικρότερα στις ενδημικές περιοχές όπου ένας αριθμός ζώων έχει επιβιώσει από προηγούμενη λοίμωξη.

Υγειονομικά Μέτρα σε Περίπτωση Υποψίας και Επιβεβαίωσης του Νοσήματος.

Υποψία της Νόσου

Σε περίπτωση όπου υπάρχει υποψία του νοσήματος, ο κτηνοτρόφος, ο κτηνίατρος και κάθε εμπλεκόμενος φορέας οφείλει να ενημερώσει τις τοπικές Κτηνιατρικές Αρχές. Η έγκαιρη ενημέρωση πέρα από νομική υποχρέωση (Νόμος 4235/2014 ΦΕΚ Α32, ΒΔ 26/3/1936 ΦΕΚ Α174, ΠΔ133/1992 ΦΕΚ Α66), συμβάλει στην άμεση λήψη μέτρων και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση του νοσήματος.

Επιβεβαίωση της Νόσου

Τα μέτρα που λαμβάνονται όταν επιβεβαιωθεί το νόσημα σε μια εκτροφή περιγράφονται στο ΠΔ 138/1995 (ΦΕΚ Α 88/1995) σε συμμόρφωση της Οδηγίας 92/119 ΕΕ, καθώς και στο Σχέδιο Εκτάκτου Ανάγκης της Απόφασης 1747/386028 (ΦΕΚ Β΄ 7121/2023). Επιγραμματικά αναφέρονται: Καθολική Θανάτωση των ευαίσθητων ειδών της εκτροφής (stamping out).

Δημιουργία Ζώνης Προστασίας σε ακτίνα τουλάχιστον 3 χλμ και ζώνη Επιτήρησης σε ακτίνα τουλάχιστον 10 χλμ γύρω από την εστία.

Απαγορεύσεις και περιορισμοί στις μετακινήσεων ζώων, προϊόντων και των ζωοτροφών.

Καταγραφή των εκμεταλλεύσεων και του πληθυσμού αιγών και προβάτων εντός των ζωνών και επικαιροποίηση των καταχωρημένων στοιχείων στο Μητρώο Σήμανσης και Καταγραφής (πρώην Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων-KB_) του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κτηνιατρικής (ΟΠΣ- Κ).

Πρόληψη της νόσου.

Έγκαιρη ενημέρωση, άμεση διάγνωση και ενεργοποίηση των μηχανισμών είναι το κλειδί για την γρήγορη αντιμετώπιση και εξάλειψη της νόσου.

Σε χώρες ελεύθερες του νοσήματος λαμβάνονται μέτρα για περιορισμό και έλεγχο στις **εισαγωγές ζώων και προϊόντων ζωικής προέλευσης** από ενζωτικές περιοχές.

Η εφαρμογή **μέτρων βιοασφάλειας** στις εκτροφές αιγοπροβάτων μπορεί να αποτρέψει την είσοδο του νοσήματος στην εκτροφή:

- **Περίφραξη των εγκαταστάσεων** για την αποτροπή εισόδου και εξόδου ζώων.
- **Απολυμαντική τάφρος στην είσοδο-έξοδο** των εγκαταστάσεων.
- **Καθαρισμός και απολύμανση** των εγκαταστάσεων σε τακτική βάση.
- **Απεντόμωση -Μυοκτονία** των εγκαταστάσεων σε τακτική βάση.
- **Περιορισμός της εισόδου οχημάτων** και άλλων μηχανημάτων **στις εγκαταστάσεις και στους βοσκοτόπους**, στα εντελώς απαραίτητα. Ιδιαίτερη προσοχή σε οχήματα που έρχονται σε επαφή και με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.
- **Καθαρισμός και απολύμανση των οχημάτων** που εισέρχονται και εξέρχονται από τις εγκαταστάσεις.
- **Περιορισμός των ανθρώπων που εισέρχονται στις εκμεταλλεύσεις** και έρχονται σε επαφή με τα ζώα και ιδιαίτερη προσοχή σε όσους έρχονται σε επαφή και με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.
- **Καθαρισμός και απολύμανση των υποδημάτων** των ανθρώπων που εισέρχονται και εξέρχονται από την εκμετάλλευση.
- **Έλεγχος της προέλευσης των ζωοτροφών,**
- **Έλεγχος της προέλευσης** των μηχανημάτων και των συσκευών που χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις και στους βοσκότοπους ιδιαίτερα σε ότι αφορά την **επαφή τους με αίγες και πρόβατα.**
- **Χώρος απομόνωσης** για τα ζώα που νοσοούν καθώς και για τα ζώα που εισέρχονται για πρώτη φορά στην εκτροφή πριν την ανάμειξη τους με τα ήδη υπάρχοντα ζώα.
- **Προμήθεια ζώων με νόμιμες διαδικασίες:** Ενημέρωση των κτηνιατρικών αρχών, ταυτοποίηση των ζώων με ενώτια ή ηλεκτρονικούς βώλους, επίσημα έγγραφα (υγειονομικά πιστοποιητικά)
- **Καθημερινός έλεγχος** των ζώων για τον εντοπισμό κλινικών συμπτωμάτων.

Επί του παρόντος έχουν τεθεί σε εφαρμογή τοπικά περιοριστικά μέτρα στις περιοχές εμφάνισης των κρουσμάτων και σε ολόκληρη την επικράτεια ισχύει απαγόρευση μετακινήσεων των αιγοπροβάτων για σφαγή, πάχυνση, αναπαραγωγή και μετακίνηση προς θερινό βοσκότοπο.

Υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα εφαρμογής των μέτρων βιοασφάλειας σε εκτροφές, σφαγεία καθώς και κατά τη μεταφορά ζώων ζώων

Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ.

Είμαστε στην διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινήσεις

**Η Αν. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ
ΑΓΡΟΤ. ΟΙΚΟΝ. & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ**

**ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΤΣΙΟΥΤΣΙΟΥΛΑ
Γεωπόνος με Α΄βαθμό**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΠΡΟΣ:

1. Δήμοι ΠΕ Εύβοιας
2. Σφαγεία ΠΕ Εύβοιας
3. Σύλλογο Κτηνιάτρων Ιδιωτικού Τομέα ΠΕ Εύβοιας
4. Έμποροι & Μεταφορείς Ζώντων Ζώων ΠΕ Εύβοιας
5. Κτηνοτρόφοι ΠΕ Εύβοιας
6. Τμήμα Αγροτ. Οικονομίας. & Κτηνιατρικής Αλιβερίου
7. Τμήμα Αγροτ. Οικονομίας. & Κτηνιατρικής Ψαχνών
8. Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Εύβοιας
9. Γραφεία Αγροκτηνοτροφικών Συλλόγων ΠΕ Εύβοιας

ΚΟΙΝ.:

1. Αντιπεριφερειάρχη Αγροτικής Οικονομίας, Κτηνοτροφίας & Αλιείας
2. Αντιπεριφερειάρχη ΠΕ Εύβοιας
3. Εκτελεστικό Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
4. Γενικό Δ/ντη Περιφερειακής Αγροτικής Οικ. & Κτηνιατρικής

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

Ενημερωτική Αφίσα